

PIRMIAUSIA – MOKYTOJAS!

2021-12-01
Vilnius

Esama situacija: mokytojai ir mokiniai

2020-2021 m.m.

27 664 Bendras mokytojų skaičius (iš jų: vyrai 13%, moterys 87%)

0,95 Vidutinis bendras etato dydis

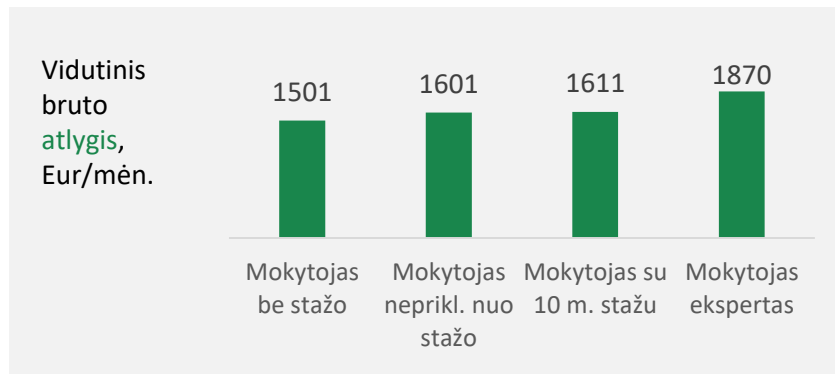
10% Mokytojų dirba keliose darbovietėse (512 - didesniu nei 1,5 etato darbo krūviu)

50 Vidutinis mokytojo amžius bendrojo ugdymo sistemoje

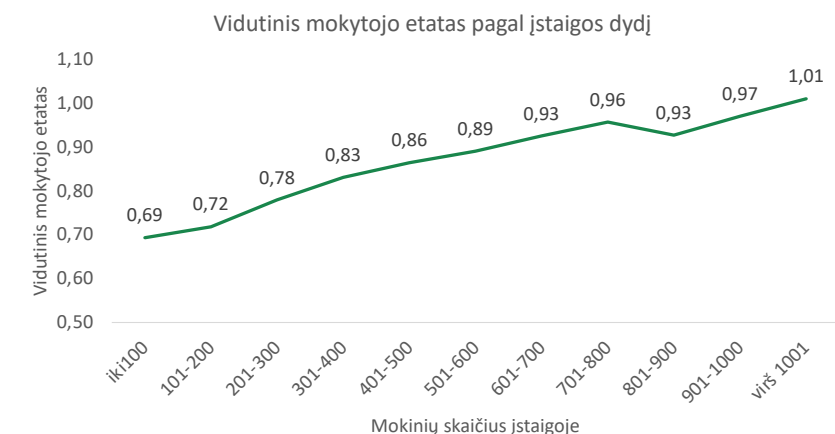
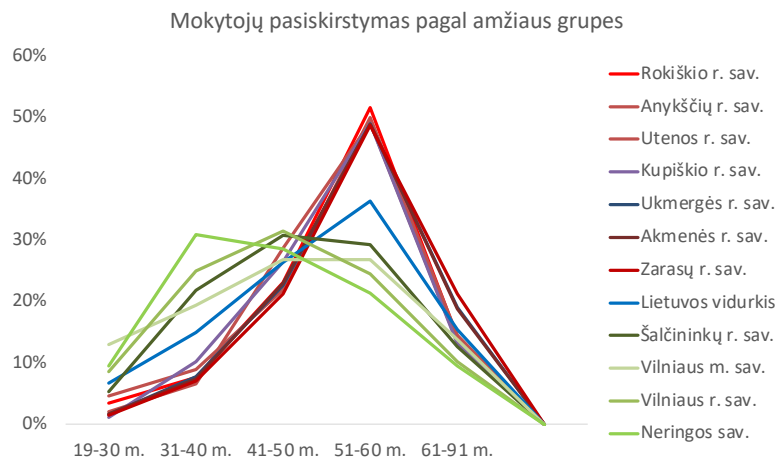

324 468 Mokinių skaičius bendrojo ugdymo sistemoje

33 000 Mokinių 7-12 amžiaus grupėje daugiau nei 13-18 amžiaus grupėje

- Regionuose dominuoja vyresnio amžiaus mokytojai.
- Ne visos savivaldybės sugeba pritraukti jaunų mokytojų.
- Siekiamybė – normalusis mokytojų pagal amžiaus grupes skirstinys visose savivaldybėse.

Esama situacija: studijuojantys

2020 - 2021 m. m.

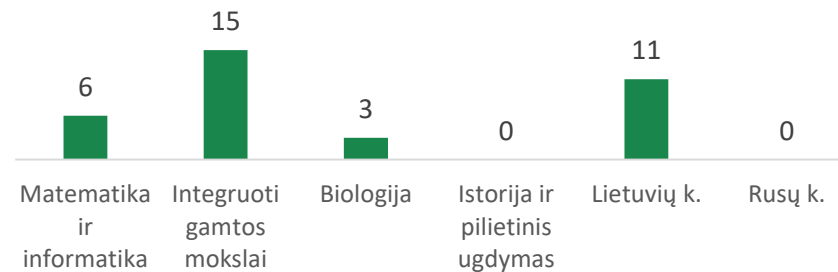
1 152 Pedagogikos studijų programas baigę absolventai (20% mažiau nei prieš metus)

40% Įsidarbino bendrojo ugdymo įstaigose per 12 mėnesių nuo studijų baigimo

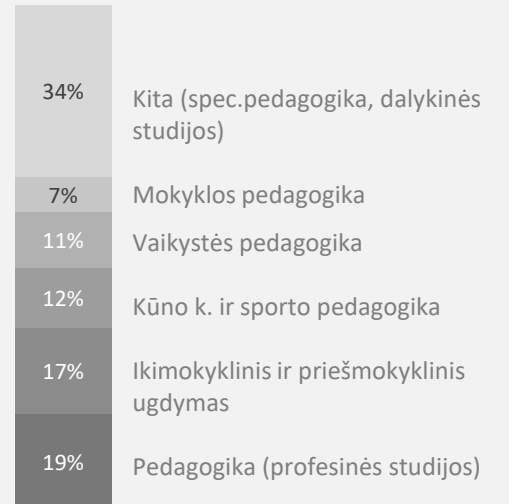
20% Visų įsidarbinusių bendrajame ugdyme sudaro įsidarbinusieji regionuose

0,7 Vidutinis įsidarbinusių absolventų etato dydis

Bendrajame ugdyme įsidarbinusių 2020 m. pedagogikos studijas baigusių absolventų skaičius regionuose

2021 m. pedagogikos studijų programų absolventų dalis

Matematikos ir informatikos, integruotų gamtos mokslų, fizikos absolventų 2021 m. nebuvo.

Regeneracija

- **Regeneracija** – mokytojų sudėties savalaikis atsinaujinimas užtikrinantis ugdymo proceso ir švietimo sistemos tęstinumą.
- **Regeneracijos koeficientas** – indikatorius, leidžiantis įsivertinti, ar užtikrinamas švietimo sistemos tęstinumas ir tvarumas.
- **Prioritetinės sritys** – visi bendrojo ugdymo dalykai, kurių duotuoju laiko momentu regeneracijos koeficientas mažesnis nei 0,8 ir į kuriuos turėtų būti sutelkiamos didžiausios pastangos. Šie dalykai:
  - Matematika,
  - Fizika,
  - Chemija,
  - Biologija,
  - Istorija,
  - Technologijos,
  - Lietuvių kalba ir literatūra,
- Regionuose įsidarbinusių prioritetinių sričių specialistai sudaro 1% nuo visų įsidarbinusių bendrajame ugdyme, kas neatliepia mokytojų sudėties regeneracijos poreikių valstybės mastu.

Mokytojų pasiskirstymas

Dalykas	19-30 m.	31-40 m.	41-50 m.	51-60 m.	61-91 m.	Trendas	Koef.	Mokytojų sk.
Rusų kalbos	1%	4%	8%	51%	36%		0,16	1022
Matematikos	2%	10%	18%	48%	22%		0,43	2161
Fizikos	2%	13%	16%	43%	26%		0,44	810
Technologijų	2%	8%	27%	45%	18%		0,58	1415
Chemijos	2%	12%	22%	45%	18%		0,58	704
Specializ. programa (muzika)	7%	12%	19%	29%	33%		0,61	304
Biologijos	4%	14%	21%	45%	16%		0,64	882
Istorijos	5%	12%	23%	42%	19%		0,65	1265
Gimtosios kalbos (nelietuvių)	2%	8%	32%	36%	22%		0,73	233
Lietuvių kalba ir literatūra	3%	11%	31%	39%	16%		0,82	2742
Gamtos ir žmogaus	7%	16%	22%	33%	22%		0,83	176
Pradinio ugdymo	5%	9%	32%	40%	14%		0,85	6181
Fizinis ugdymas	7%	14%	25%	39%	15%		0,85	1628
Vokiečių kalbos	1%	8%	37%	31%	23%		0,86	401
Geografijos	5%	17%	26%	39%	13%		0,92	879
Dailės	4%	12%	33%	38%	13%		0,96	741
Muzikos	8%	10%	31%	39%	11%		0,99	1098
Specialiųjų dalykų	4%	14%	32%	34%	15%		1,02	420
Etikos	3%	21%	28%	33%	15%		1,08	457
Prancūzų kalbos	8%	18%	26%	26%	21%		1,12	174
Kitų dalykų	9%	20%	27%	29%	16%		1,24	857
Ekonomikos	2%	18%	35%	39%	5%		1,24	110
Priešmokyklinio ugdymo	9%	24%	28%	29%	10%		1,57	649
Tikybos	4%	17%	40%	30%	8%		1,58	922
Informacinių technologijų	3%	19%	40%	31%	7%		1,63	938
Anglų kalbos	4%	24%	37%	25%	10%		1,85	3053
Šokio	18%	21%	26%	27%	8%		1,92	423

Iššūkiai

- 1. Nevyksta mokytojų korpuso atnaujinimas bendrojo ugdymo sistemoje.** Šiandieninė pedagogų rengimo sistema formuoja pakankamą rezervą, tačiau tai neužtikrina tiesioginės sistemos regeneracijos, sąsajos tarp pedagogų rengimo programos baigiančių absolventų ir mokytojų skaičiaus (pertekliaus/trūkumo) balanso.
- 2. Neapibrėžti tiksliniai pedagogų rengimo ir jų atėjimo į švietimo sistemą prioritetai.** Finansavimas skiriamas tiesiog pedagogikos studijų krypties programoms, valstybės finansuojamas vietas paskirstant aukštosioms mokykloms. Sunku reguliuoti ar valdyti prioritetus, nustatyti valstybės užsakymą.
- 3. Pedagogines studijas skatinanti stipendijų (300 Eur/mėn.) sistema nėra susieta su prioritetais ir įsidarbinimu,** todėl nesprendžia esminės mokytojų regeneracijos, ypač prioritetinėse srityse, regionuose klausimo.
- 4. Didžiausioje rizikos zonoje - matematika, fizika, chemija, biologija, technologijos, lietuvių kalba ir literatūra, istorija.** Kyla itin didelė rizika, kad šių dalykų kokybiško mokymo prieinamumas regionuose po 7-10 metų smarkiai kris, o tai gali turėti tiesioginę įtaką mokinių pasiekimų kritimui
- 5. Fragmentuota ir neapibrėžta atsakomybė už mokytojų sudėties valdymą** (regeneraciją, kvalifikacijos tobulinimo sistemą, karjerą) nei savivaldos, nei nacionaliniu mastu. Iššūkius turi spręsti pačios mokyklos, nors jos nėra pajėgios įvertinti ir spręsti nacionalinio lygmens problemų.
- 6. Plokščia mokytojų atlygio sistema.** Atlygio sistema sufokusuota į pradedančio darbuotojo išorinį konkurencingumą ir visų mokytojų lygiavą nepriklausomai nuo jų kompetencijų ar realios kvalifikacijos.
- 7. Karjeros ir atlygio sistema yra asmeninė, bet ne organizacinė,** t.y., pedagogas kvalifikacinę kategoriją įgyja ir išlaiko per visą gyvenimą, iš esmės nekeisdamas savo darbo profilio.
- 8. Mokyklos ir ugdymo turinio kaitos poreikių neatliepanti kvalifikacijos tobulinimo sistema.** Didžioji dalis kvalifikacijos tobulinimui skirto finansavimo (ES lėšos) ir jo pagrindu įgyvendinamų programų vykdomos ne per akredituotus paslaugų teikėjus. Akredituotų teikėjų paslaugų kokybė vertinama prieštaringai ir faktiškai nėra matuojama. EBPO TALIS 2018 m. tyrimo metu net 43 proc. Lietuvos mokytojų nurodė, kad negauna tinkamų kvalifikacijos tobulinimo pasiūlymų.

SKUBŪS VEIKSMAI

2021/2022 rugsējis

---

1. Paramos pedagoginių studijų studentams skyrimo modelio keitimas

Parama skiriama tik ŠMSM įsakymu patvirtintose prioritetinėse pedagogikos krypties studijų programų specializacijose studijuojantiems studentams

Pirmosios pakopos pedagogikos prioritetinių specializacijų studentams:

300 Eur - nuo I kurso VF vietų studentams;

500* Eur - nuo IV kurso VF ir VNF vietų studentams, kurie įsipareigoja baigę studijas dirbti nustatytą laikotarpį.

Gretutinių prioritetinių specializacijų studentams:

300 Eur - nuo II kurso VF vietų studentams;

500* Eur - nuo IV kurso VF ir VNF vietų studentams, kurie įsipareigoja baigę studijas dirbti nustatytą laikotarpį.

Pedagoginių profesinių prioritetinių specializacijų studentams:

500* Eur - VF ir VNF vietų studentams, kurie įsipareigoja baigę studijas dirbti nustatytą laikotarpį.

- **Studentas, norintis gauti 500* Eur stipendiją**, turi sudaryti **sutartį su savivaldybe ar mokymo įstaiga**, kurioje susitariama dėl studento, baigusio studijas, įdarbinimo. Sutartis sudaroma laikotarpiui, kol asmuo baigs studijas ir įvykdys kitus sutarties įsipareigojimus. Sutartis pasibaigia įvykdžius visus šalių įsipareigojimus.
- Turi dirbti ne trumpiau kaip **3* metus per 5 metų laikotarpį** (skaičiuojamas faktiškai dirbtas darbo laikas), **ne mažiau kaip 0,7 etato**.
- **Neįsidarbinus gauta parama grąžinama**. Neatidirbus nustatyto laiko gauta parama grąžinama proporcingai atidirbtam laikotarpiui.

2. Didesnių galimybių pritraukti mokytojus į mokyklas atvėrimas

- **Finansuoti galimybę jau dirbančiam mokytojui įgyti papildomo dalyko kompetencijų ar papildomą pedagoginę specializaciją.**
- **Pritraukti kituose sektoriuose dirbančius specialistus 20 proc. padidinant valstybės finansuojamų profesinių pedagogikos studijų vietų skaičių nuo 2022 m. rugsėjo mėn. (250 vietų).**
- **Panaikinti biurokratinius barjerus tapti pedagogu.**

Šiuo metu

• Dalykinė kompetencija

- baigta atitinkama studijų programa pagal įsakymo priedą
- kai neatitinka studijų programos, **mokytojas**:
  - aukštojoje mokykloje baigęs 60 kreditų atitinkamo dalyko (ugdymo specializacijos);
  - yra išklauses ar įgijęs **ne mažiau kaip 40 proc.** atitinkamo dalyko (ugdymo specializacijos) kreditų (**t.y. 24 kreditus**) - ne ilgiau kaip 3 metus;
  - pradėjęs studijuoti atitinkamą dalyką (ugdymo specializaciją) - ne ilgiau kaip **3 metus**.

• Pedagoginė kvalifikacija

- aukštasis universitetinis išsilavinimas + **5 metų** pedagoginio darbo stažas **aukštojoje mokykloje + 160 val (6 kreditai)** pedagogikos, psichologijos ir didaktikos dalykų
- aukštasis išsilavinimas + **6 metų** pedagoginio darbo stažas + **240 val (9 kreditai)** pedagogikos, psichologijos ir didaktikos dalykų

Keičiama į

• Dalykinė kompetencija

- baigta atitinkama studijų programa pagal įsakymo priedą (**praplečiamas studijų programų sąrašas**)
- kai neatitinka studijų programos, **asmuo, turintis aukštąjį išsilavinimą**:
  - aukštojoje mokykloje baigęs 60 kreditų atitinkamo dalyko (ugdymo specializacijos);
  - yra išklauses ar įgijęs **ne mažiau kaip 30 proc.** atitinkamo dalyko (ugdymo specializacijos) kreditų (**t.y. 18 kreditų**) - ne ilgiau kaip 3 metus;
  - pradėjęs studijuoti atitinkamą dalyką (ugdymo specializaciją) - ne ilgiau kaip **4 metus**.

• Pedagoginė kvalifikacija

- aukštasis išsilavinimas + **3 metų** pedagoginio darbo stažas + **160 val (6 kreditai)** pedagogikos, psichologijos ir didaktikos dalykų

3. Kvalifikacijų ir kompetencijų tobulinimo sistemos sustiprinimas. Peržiūrimas kvalifikacijos tobulinimo institucijų akreditacijos mechanizmas. Nacionaliniu mastu parengiamas mokytojų kompetencijų žemėlapis, rengiami siūlymai ir pagalba ugdymo įstaigoms įgyti reikiamas/trūkstamas kompetencijas. Centralizuotai organizuojamos nacionalinės kvalifikacijos kėlimo programos prioritetinėse srityse (IKT, įtraukusis ugdymas, užsienio kalba, šiuolaikinė didaktika).

4. Nacionalinės švietimo agentūros sustiprinimas. Peržiūrėtos funkcijos ir steigiamas mokytojų (žmogiškųjų išteklių) departamentas, atsakingas už pedagogų sudėties valdymą ir pedagogų kvalifikacijos tobulinimą valstybės mastu.

JŪSŲ KLAUSIMAI, PASIŪLYMAI
